

Oikeusministeriö

Lausuntopyyntö OM 17/41/2011 / OM035:00/2011

PIKALUOTTOLAINSÄÄDÄNNÖN MUUTTAMINEN

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa Pikaluotto 2011 -työryhmän mietinnöstä. Valtiovarainministeriö ilmoittaa lausuntonaan seuraavan.

Valtiovarainministeriö pitää työryhmän ehdotuksia pikaluottojen tarjontaoikeuden rajoittamiseksi pääasiassa kannatettavina. Valtiovarainministeriö pitää myös tärkeänä, ettei sääntely estä pienten rahaluottojen tarjoamista kuluttajille. Valtiovarainministeriö kiinnittää erityisesti huomiota seuraaviin kysymyksiin.

Jatkovalmistelun tarve Pikaluotto 2011 -työryhmässä keskityttiin pikaluottojen tarjonnan rajoittamiseen tavoitteena vähentää pikaluotoista aiheutuvia velkaongelmia, ei sen sijaan yhteiskunnallisesti merkityksellisempää velkaantumisongelmaa, josta yleensä keskustellaan, kun pikaluotoista on kysymys. Järjestetyssä kuulemistilaisuudessa kävi ilmi, että asiantuntijat eivät pidä pikaluottoja merkittävänä velkaantumisen kannalta. Kaikista maksuhäiriöistä vain 1 % johtuu pelkästään pikaluotoista.

Työryhmän mielestä pikaluottojen tarjontaoikeuden rajoittaminen kiellolla olisi kansainvälisesti arvioiden hyvin poikkeuksellinen puuttumiskeino velkaongelmiin. Lisäksi työryhmä epäilee kiellon tehokkuutta käytännössä. Ristiriidassa tämän näkemyksen kanssa työryhmä kuitenkin esittää ratkaisua, joka käytännössä todennäköisesti johtaa samaan lopputulokseen, eli nykyisten pikaluottojen tarjonnan loppumiseen. Lisäksi työryhmä toteaa, että kiello epäilemättä johtaisi tarjonnan siirtymiseen jatkuviin ja suurempiin luottoihin, jopa luottojen hankkimiseen pimeiltä markkinoilta. Työryhmän esittämä ratkaisu ei siten täytä asetettua päätavoitetta – velkaongelmien vähentämistä – vaan saattaa johtaa jopa yhä suurempiin vaikeuksiin. Pikaluottojen kysynnän kasvun taustalla on epäilemättä tarve lyhytaikaisiin ja pieniin luottoihin. Sosiaalisen luototuksen kehittäminen on pitkäaikainen prosessi, eikä sillä ratkaista kuin hyvin pieni osa pikaluottoja käyttäneiden kuluttajien luotontarpeesta.

Työryhmän ehdottamien uudistusten taloudelliset vaikutukset olisivatkin arvioitava jatkovalmistelussa. Koska pienlainoja on aina ollut tarjolla, aiemmin vippivekseleinä, nykyisin pikaluottoina, pitäisi arvioida myös mitä seuraamuksia on, jos pienlainoja ei enää ole saatavilla. Korvaavan luottotarjonnan järjestäminen suomalaisten pankkien kautta on epätodennäköistä hallinnol-

listen kustannusten ja mahdollisen maineriskin vuoksi. Todennäköisempää on luottotarjonnan kasvu ulkomaisten, käytännössä pohjoismaisten ja virolaisten pankkien kautta. Jatkovalmistelussa olisikin huolellisesti selvitettävä, miten tähän mahdolliseen palveluntarjonnan muutokseen varaudutaan kuluttajansuojan ja valvonnan näkökulmasta.

Todellinen vuosikorko Kuluttajansuojalain mukaan pikaluotoista perittäviä kuluja mitataan ja ilmaistaan kulutusluottodirektiivissä tarkoitettua niin sanottua todellisen vuosikoron käsitettä käyttäen. Tämä käsite on osoittautunut jopa asiantuntijoille vaikeasti ymmärrettäväksi. Todellisen vuosikoron käsite on luotu kansainvälisessä sääntelyssä mittaamaan pitkäaikaisten luottojen vertailtavuutta, eikä se anna todellista kuvaa alle vuoden pituisten luottojen kulutasosta. Olisi toivottavaa, että pienten lyhytaikaisten luottojen osalta luottokustannukset voitaisiin ilmoittaa myös prosenttiosuutena velkapääomasta, jonka kuluttajakin voisi ymmärtää ja jopa itse laskea.

Positiivinen luottorekisteri

Valtiovarainministeriö pitää ensiarvoisen tärkeänä hallitusohjelmaan kirjatun selvitystä positiivisen luottorekisterin järjestämisestä sekä sen käyttöön-ottoa Suomessa mahdollisimman pian. Kuten työryhmässä ja erityisesti asiantuntijoiden kuulemistilaisuudessa todettiin, tehokas keino luotonantajalle selvittää kuluttajan todellinen velkatilanne olisi positiivinen luottorekisteri. Ilman tällaista rekisteriä luotonantaja ei voi mitenkään tarkistaa luottoa hakevan kuluttajan velkaantumisen määrää. Positiivista luottorekisteriä on esitetty jo vuodesta 2005 eli siitä lähtien, jolloin pikaluotot tulivat Suomen markkinoille. Muun muassa Ruotsissa on ollut jo pitkään positiivinen luottorekisteri ja siitä on erittäin myönteisiä kokemuksia.

Osastopäällikkö, ylijohdaja

Pentti Pikkarainen

Neuvotteleva virkamies

Irmeli Vuori